

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávnenej **R., a.s.** so sídlom v K., IČO: X., zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. D. B., s.r.o. so sídlom v K., IČO: X., proti povinnej **E. F.**, bývajúcej v B., **o vymoženie 29,87 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Lučenec pod sp. zn. 10 Er 1020/2011, o dovolaní oprávnenej proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 30. januára 2013 sp. zn. 2 CoE 416/2012, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Povinnej nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Oprávnená podala súdnemu exekútorovi návrh na vykonanie exekúcie na vymoženie sumy 29,87 € s príslušenstvom (špecifikovaným v návrhu), pričom právo na vymáhanú sumu preukazovala rozhodcovským rozsudkom z 8. marca 2010 sp. zn. 3C/940/2009 Arbitrážneho súdu Košice (ďalej len „označený rozhodcovský rozsudok“). Súdny exekútor v zmysle § 44 zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov (ďalej len „Exekučný poriadok“) požiadal o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie.

Okresný súd Lučenec uznesením z 30. marca 2012 č.k. 10 Er 1020/2011-38 žiadosť súdneho exekútora o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol. Poukázal na to, že označený rozhodcovský rozsudok sa týka poisťného v zmysle poisťnej zmluvy uzavretej 7. augusta 2008, súčasťou ktorej boli aj Všeobecné poisťné podmienky vyhotovené vopred dodávateľom ako predtlačný formulár pre všetkých spotrebiteľov uzatvárajúcich rovnaký typ poisťnej zmluvy (ďalej len „poisťná zmluva“). Súd prvého stupňa vychádzal z toho, že poisťná

zmluva je spotrebiteľská zmluva, preto na daný právny vzťah treba aplikovať ustanovenia § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka. Vo Všeobecných poisťných podmienkach je obsiahnutá rozhodcovská doložka, v zmysle ktorej sa jej účastníci dohodli, že všetky prípadné spory medzi nimi vzniknuté z tohto právneho vzťahu, budú prejednané v rozhodcovskom konaní. To odôvodňuje záver o neprijateľnosti uvedenej rozhodcovskej doložky a jej neplatnosti v zmysle ustanovení Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách [zároveň ide o nekalú podmienku v zmysle Smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (ďalej len „Smernica“)]. Neplatná rozhodcovská doložka nemohla založiť oprávnenie rozhodcovského súdu vydať označený rozhodcovský rozsudok, ktorý z tohto dôvodu nie je vykonateľný exekučný titul. Vzhľadom na to, aplikujúc § 44 ods. 2 Exekučného poriadku, žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol.

Proti tomuto uzneseniu podala oprávnená odvolanie. Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 30. januára 2013 sp. zn. 2 CoE 416/2012 napadnuté uznesenie potvrdil. V odôvodnení uviedol, že vec prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie oprávnenej smeruje proti vecne správne uzneseniu súdu prvého stupňa, ktoré treba potvrdiť (§ 219 ods. 1 O.s.p.), lebo postup prvostupňového súdu bol v súlade so zákonom. Pri posudzovaní vykonateľnosti exekučného titulu bol aj podľa názoru odvolacieho súdu opodstatnený záver, že účastníci konania uzavreli spotrebiteľskú zmluvu, ktorá obsahuje neprijateľnú zmluvnú podmienku; táto podmienka je v zmysle § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka neplatná. Exekučný súd bol aj v prípade označeného rozhodcovského rozsudku oprávnený skúmať, či ide o vykonateľný exekučný titul. Dospel pri tom k správne uzneseniu, že na podklade označeného rozhodcovského rozsudku nemožno exekúciu vykonať. Správny je preto nielen záver súdu prvého stupňa, že ide o nespôsobilý exekučný titul, ale aj záver, že žiadosť súdneho exekútora o poverenie na vykonanie exekúcie bolo potrebné zamietnuť (§ 44 ods. 2 Exekučného poriadku).

Uvedené uznesenie odvolacieho súdu napadla oprávnená dovolaním, v ktorom žiadala zrušiť rozhodnutia súdov oboch nižších stupňov a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, lebo súdy v danom prípade odňali oprávnenej možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.) tým, že: a/ rozhodli bez nariadenia pojednávania, i keď v konaní vykonali dokazovanie listinnými dôkazmi, pričom zvoleným postupom odňali oprávnenej možnosť vyjadriť sa jednak k vykonaným dôkazom, jednak k otázke individuálneho dojednanja

rozhodcovskej doložky a upreli jej právo preukázať, že rozhodcovská doložka bola dojednaná individuálne (§ 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka), a je teda platná, b/ oprávnenú neprizvali ku konaniu, najmä k dokazovaniu, a rozhodli bez nariadenia pojednávania, c/ oprávnenej v rámci dokazovania neumožnili vyjadriť sa k správnosti, pravosti a úplnosti listinných dôkazov, d/ neprípustne vykonali kontrolu postupu rozhodcovského súdu, e/ vychádzajúc z nesprávneho názoru, že označený rozhodcovský rozsudok nie je vykonateľný exekučný titul, upreli oprávnenej právo na spravodlivé súdne konanie, integrálnou súčasťou ktorého je právo na nútený výkon rozhodnutia (v súvislosti s tým poukázala na rozhodnutia najvyššieho súdu zo 16. júna 2009 sp. zn. 4 Cdo 159/2009 a z 29. júna 2009 sp. zn. 3 Cdo 147/2009). V ďalšom oprávnená uviedla dôvody, so zreteľom na ktoré má za to, že v konaní na súdoch nižších stupňov došlo aj k procesnej vade majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.); v súvislosti s tým namietala predovšetkým to, že súdy rozhodli na základe neúplných skutkových zistení a ich rozhodnutia nie sú dostatočne preskúmateľné. Vyslovila tiež názor, že dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), predovšetkým v otázke posúdenia rozhodcovskej zmluvy ako neplatnej podmienky obsiahnutej v poisťnej zmluve.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas oprávnená, zastúpená v súlade s § 241 ods. 1 veta druhá O.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal, či dovolanie oprávnenej smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu. V zmysle § 239 ods. 1 O.s.p. je dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu prípustné, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. V zmysle § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené

uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Uznesenie odvolacieho súdu, ktoré napadla oprávnená dovolaním, nemá znaky žiadneho z vyššie uvedených uznesení. Odvolací súd napadnutým uznesením potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa, dovolanie ale nesmeruje proti potvrdzujúcemu uzneseniu uvedenému § 239 ods. 2 písm. a/ až c/ O.s.p. Dovolanie oprávnenej preto podľa ustanovení § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. prípustné nie je.

Prípustnosť dovolania oprávnenej by v preskúmvanej veci prichádzala do úvahy, len ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (aj uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesne neprípustné (vid' napríklad R 117/1999, R 34/1995 a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 38/1998 a č. 23/1998). Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O.s.p. nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je zistenie, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Oprávnená procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdila a existencia týchto väd nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jej dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

1. Dovolateľka namieta, že postupom súdov jej bola odňatá možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia, je procesne nesprávny postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odníme možnosť pred ním konať a uplatňovať (realizovať) procesné oprávnenia účastníka občianskeho súdneho konania priznané mu za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv.

Podľa názoru oprávnenej došlo v danom exekučnom konaní k procesnej vade uvedenej v § 237 písm. f/ O.s.p. v dôsledku toho, že súdy v štádiu posudzovania splnenia zákonom stanovených procesných predpokladov, za ktorých súd poverí exekútora vykonaním exekúcie, uskutočnili dokazovanie listinnými dôkazmi bez nariadenia pojednávania, bez jej účasti a bez vytvorenia procesnej možnosti vyjadriť sa k vykonaným dôkazom.

Dovolací súd sa k takýmto námietkam tej istej oprávnenej vyjadril už vo viacerých skorších konaniach, v ktorých sa v procesnom postavení dovolateľky domáhala preskúmania rozhodnutí súdov nižších stupňov vydaných v iných skutkovo a právne obdobných veciach, v ktorých išlo tiež o exekúciu na podklade rozhodnutia rozhodcovského súdu (porovnaj napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 148/2012, 2 Cdo 24/2013, 3 Cdo 74/2012, 4 Cdo 191/2012, 5 Cdo 217/2012, 6 Cdo 285/2012 a 7 Cdo 7/2012).

Najvyšší súd v týchto rozhodnutiach konštatoval, že po podaní žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie súd preskúmava žiadosť o udelenie poverenia, návrh na vykonanie exekúcie a exekučný titul z hľadiska ich súladu so zákonom. Pri tom medziiným skúma, či návrh na vykonanie exekúcie má všetky náležitosti, či je k návrhu pripojený exekučný titul opatrený potvrdením (doložkou) o vykonateľnosti, či je exekučný titul materiálne vykonateľný, či sú oprávnený a povinný osobami uvedenými v exekučnom titule a či sú splnené všeobecné podmienky konania v zmysle § 103 O.s.p. V štádiu, pri ktorom súd skúma, či žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie alebo návrh na vykonanie exekúcie alebo exekučný titul nie sú v rozpore so zákonom (§ 44 ods. 2 Exekučného poriadku), sa vychádza z tvrdení oprávneného v návrhu na vykonanie exekúcie a z exekučného titulu. V tomto štádiu súd nevykonáva dokazovanie (ako procesnú činnosť súdu osobitne upravenú v ustanoveniach § 122 až § 124 O.s.p.) – postačujúce je totiž, ak sú rozhodujúce skutočnosti dostatočne osvedčené okolnosťami vyplývajúcimi zo spisu, vrátane do neho založených listín. Vzhľadom na to sa oboznamovanie s obsahom listín, ktoré

je zamerané na posúdenie splnenia podmienok konania a predpokladov pre vyhovie žiadosti súdneho exekútora o poverenie na vykonanie exekúcie, nemusí vykonávať na pojednávaní a za prítomnosti oprávneného a povinného. Vo vyššie označených rozhodnutiach najvyšší súd na podklade týchto právnych úvah uzavrel, že pokiaľ dovolateľka vyvodzuje existenciu procesnej vady konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. z toho, že súdy vykonali „dokazovanie“ bez nariadenia pojednávania a v jej neprítomnosti, ide o námietku neopodstatnenú.

2. Oprávnená už v minulosti napadla ústavnou sťažnosťou niektoré rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré v skutkovo a právne obdobných veciach spočívali na obsahovo identickej argumentácii (ktorú na vyjadrenie dôvodov svojho rozhodnutia zvolil dovolací súd v preskúmvanej veci). Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“):

- a) v uznesení z 22. augusta 2012 sp. zn. I. ÚS 359/2012, ktorým odmietol sťažnosť oprávnenej smerujúcu proti uzneseniu najvyššieho súdu z 27. februára 2012 sp. zn. 4 Cdo 190/2012, konštatoval, že oprávnená porušenie svojich práv vidí v tom, že všeobecné súdy v exekučnom konaní o žiadosti exekútora o udelenie poverenia na výkon exekúcie rozhodli bez nariadenia pojednávania, že vykonávali dokazovanie nimi zabezpečenými listinnými dôkazmi bez jej účasti a možnosti vyjadriť sa k takto vykonaným dôkazom a tiež nedostatočným odôvodnením svojich právnych záverov. Ústavný súd z tohto hľadiska preskúmal predmetné rozhodnutie najvyššieho súdu, nezistil ale žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup tohto súdu nemajúci oporu v zákone. V záverečnej časti tohto uznesenia ústavný súd uviedol, že „právne názory a závery ústavného súdu vyplývajúce z jeho rozhodnutí vo veciach individuálnych sťažností podľa čl. 127 ods. 1 ústavy sa týkajú v podstate len týchto sťažností a nie sú v zásade (globálne) záväzné (neplnia funkciu všeobecne záväzného aplikačného pravidla) pre rozhodovaciu prax všeobecných súdov (pre možnosť odlišností skutkového a právneho stavu nimi posudzovanej konkrétnej veci). Je vecou (a najmä povinnosťou) vo veci konajúcich všeobecných súdov vysporiadať sa nielen so zákonnosťou, ale aj ústavnosťou svojich rozhodnutí (čl. 144 ods. 1 ústavy)“.
- b) v uznesení z 28. februára sp. zn. II. ÚS 160/2013, ktorým odmietol sťažnosť oprávnenej smerujúcu proti uzneseniam najvyššieho súdu z 5. júna 2012 sp. zn. 5 Cdo 100/2012, z 12. júla 2012 sp. zn. 3 Cdo 100/2012, z 28. mája 2012 sp. zn. 7 Cdo 29/2012 a z 22. februára 2012 sp. zn. 7 Cdo 7/2012 konštatoval, že podstata argumentácie oprávnenej spočívala v tvrdení, že všeobecné súdy

v exekučnom konaní o žiadostiach o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie rozhodli bez jej účasti, vykonali dokazovanie, ku ktorému sa nemala možnosť vyjadriť, a rozhodli bez nariadenia pojednávania. Uviedol, že odôvodnenia týchto rozhodnutí najvyššieho súdu nie sú arbitrárne a argumentácia oprávnenej nie je spôsobilá spochybniť opodstatnenosť záverov najvyššieho súdu, ktoré boli odôvodnené vyčerpávajúco a presvedčivo. Ústavný súd sa osobitne zaoberal opodstatnenosťou námietok oprávnenej, ktorá vzhľadom na judikatúru ústavného súdu (III. ÚS 60/04) tvrdila, že jej vec mala byť prerokovaná verejne, v jej prítomnosti, takže v konaní malo byť nariadené pojednávanie. Rovnako tvrdila, že sa nemohla vyjadriť k vykonávaným dôkazom. Ústavný súd vychádzajúc z rozhodnutí najvyššieho súdu konštatoval, že najvyšší súd jej dal primeranú odpoveď aj na tieto námietky. V predmetnom uznesení poukázal ústavný súd na rozhodnutie Súdneho dvora z 9. novembra 2010 vo veci C-137/08, v zmysle ktorého „vnútroštátny súd musí ex offio nariadiť vykonanie dôkazov s cieľom zistiť či ustanovenie o voľbe výlučnej miestnej príslušnosti súdu nachádzajúce sa v zmluve ktorá je predmetom sporu ktorý prejednáva a ktorá bola uzavretá medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom patrí do pôsobnosti smernice a v prípade, že je to tak posúdiť ex offio prípadnú nekalú povahu tohto ustanovenia“. Na účely overenia znenia slovenského prekladu tohto rozsudku ústavný súd preskúmal aj jeho ďalšie jazykové verzie, na základe čoho bol nútený konštatovať obsahovú nesprávnosť slovenského znenia. Ako totiž vyplýva z ďalších jazykových verzií, tieto namiesto „ex offio nariadenia dokazovania“ uvádzajú povinnosť súdu ex offio „nariadiť vyšetrowanie“. Vychádzajúc z porovnania viacerých jazykových verzií rozsudku, ktoré zhodne potvrdzujú záväzok súdu ex offio nariadiť vyšetrowanie (a nie dokazovanie) na zistenie, či súdna doložka tvorí súčasť spotrebiteľskej zmluvy podliehajúcej Smernici, si ústavný súd osvojil výklad označeného rozsudku v zmysle zodpovedajúcom jeho viacerým jazykovým verziám a použil ho pre potreby ďalšieho konania. V zmysle označeného rozsudku je podstatou záväzku vnútroštátneho súdu povinnosť ex offio zisťovania skutkového stavu (bez ohľadu na vnútroštátnu právnu úpravu členského štátu) na účely efektívnej ochrany spotrebiteľa podľa úniového práva. V tomto smere postup súdov označených oprávnenu zodpovedá plne Smernici. Na základe uvedeného preto ústavný súd konštatoval, že postup najvyššieho súdu pri posudzovaní splnenia podmienky § 237 písm. f/ O.s.p. ako prípustnosti dovolania nebol na ujmu označeným právam oprávnene na verejné pojednávanie jej veci a vyjadrenie sa k vykonávaným dôkazom.

c) v uznesení z 10. septembra 2013 sp. zn. III. ÚS 433/2013, ktorým odmietol sťažnosť oprávnenej proti uzneseniu najvyššieho súdu z 31. januára 2013 sp. zn. 2 Cdo 311/2012, uviedol, že aj v tomto prípade oprávnená tvrdila, že všeobecné súdy rozhodli bez jej účasti, vykonali dokazovanie, ku ktorému sa nemala možnosť vyjadriť, a rozhodli bez nariadenia pojednávania; takýto postup označovala za priečiaci sa zákonu. Ústavný súd ale po preskúmaní napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, dospel k názoru, že nie je daná žiadna skutočnosť signalizujúca svojvoľný postup tohto súdu nemajúci oporu v zákone. Podľa názoru ústavného súdu koncipované uznesenie najvyššieho súdu a jeho odôvodnenie je určité a zrozumiteľné, bez vnútorných rozporov. Najvyšší súd sa podľa názoru ústavného súdu zrozumiteľne vysporiadal s námietkami oprávnenej.

3. Dovolateľka v preskúmvanej veci – za účelom zdôraznenia opodstatnenosti jej dovolania – osobitne upozornila na nález ústavného súdu z 10. júla 2013 sp. zn. II. ÚS 499/2012 (ďalej len „nález“), ktorý bol vydaný v inej, skutkovo a právne obdobnej veci vedenej na najvyššom súde pod sp. zn. 2 Cdo 5/2012. Ústavný súd v náleze konštatoval, že najvyšší súd porušil základné práva a právo oprávnenej zaručené v čl. 48 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), sťažnosťou napadnuté uznesenie najvyššieho súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. V náleze medziiným uviedol, že okrem prípadov výslovne uvedených v § 44 ods. 5 Exekučného poriadku „je konanie o vydanie poverenia súdnemu exekútorovi konaním jednostranným, nie kontradiktórnym, a účasť povinného sa v ňom predpokladá len výnimočne, a to v takých prípadoch, kde je potrebné povinnému vytvoriť priestor na uplatnenie jeho prípadných námietok [napríklad v podobe návrhu na samostatné (ne)uznanie exekučného titulu]“. V zmysle nálezu „konanie pojednávania si nevyhnutne nevyžaduje ani požiadavka, aby bola vec prerokovaná v 'prítomnosti' účastníka. Podľa názoru ústavného súdu je pojem 'v prítomnosti' účastníka potrebné vykladať nie doslovne, ale funkčne, teda aby spôsob a postup konania zaručoval, že účastník bude mať možnosť vnímať postup súdu a podľa toho náležite zamerať svoju procesnú aktivitu. Preto je možné právo na prerokovanie veci 'v prítomnosti' účastníka rešpektovať aj tým, že súd účastníka upovedomí a dá účastníkovi možnosť vyjadriť sa k nej, napríklad aj písomne. Tieto prípady možno zároveň považovať za prípady, v ktorých zákon z takéhoto prerokovania veci vylučuje verejnosť, a to v súlade s poslednou vetou čl. 48 ods. 2 ústavy. Nenariadením pojednávania na prerokovanie žiadosti súdneho exekútora o vydanie poverenia tak k porušeniu základného

práva oprávnenej zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy nedošlo“. Ústavný súd v ďalšej časti nálezu konštatoval, že kľúčovou otázkou v celej veci zostáva to, či k porušeniu mohlo dôjsť tým, že sa oprávnená nemala možnosť vyjadriť k vykonaným dôkazom a že pred rozhodnutím nebola vec prerokovaná v jej prítomnosti. Dospel k názoru, že ak sa exekučný súd oboznamuje s návrhom na vykonanie exekúcie, exekučným titulom a žiadosťou o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie, ide nepochybne o vykonávanie dôkazu listinou (§ 129 O.s.p.). Z ustanovenia § 44 ods. 2 Exekučného poriadku takisto vyplýva, že ide o dôkaz viazaný, keďže iným spôsobom než samotným exekučným titulom jeho existenciu a obsah dokázať nemožno. Záveru, že i v tejto fáze exekučného konania súd vykonáva dokazovanie, nasvedčuje i znenie § 39 ods. 1 in fine Exekučného poriadku, podľa ktorého musí návrh na vykonanie exekúcie obsahovať aj „označenie dôkazov, ktorých sa oprávnený dovoľáva“. Charakter vykonávania dôkazu tejto činnosti neberie okolnosť, že sa tak deje mimo pojednávania, pretože tento postup nie je Občianskemu súdnemu poriadku neznámy. Na základe uvedeného ústavný súd v náleze uzavrel, že z hľadiska čl. 48 ods. 2 ústavy treba postup súdu, ktorý pri rozhodovaní o žiadosti súdneho exekútora skúma obsah návrhu na vykonanie exekúcie, exekučného titulu a žiadosti súdneho exekútora na účely posúdenia ich súladu so zákonom, považovať za vykonávanie dôkazov. K dôkazom vykonaným vo „veci“ má účastník podľa čl. 48 ods. 2 ústavy právo vyjadriť sa a zároveň má právo, aby sa „vec“ prerokovala v jeho prítomnosti. Rozsah dokazovania vo fáze exekučného konania, v ktorej exekučný súd rozhoduje o žiadosti súdneho exekútora o vydanie poverenia, je určený ustanovením § 44 ods. 2 Exekučného poriadku. Z rozsahu preskúmaných listín (dôkazov) vymedzeného v tomto ustanovení možno vyvodiť, že ide o také dôkazy, ku ktorých obsahu sa už oprávnený buď mal možnosť vyjadriť, alebo ich sám koncipoval. Pokiaľ je skutkový stav, z ktorého exekučný súd pri tomto rozhodovaní vychádzal, totožný so skutkovým stavom, ako bol zistený v základom konaní, možno vychádzať z toho, že oprávnený svoje právo vyjadriť sa k vykonaným dôkazom už realizoval v základnom konaní, v dôsledku čoho nie je nevyhnutné, aby mu exekučný súd dal takúto možnosť opätovne. Oprávnený, ktorý navrhne vykonanie exekúcie na základe exekučného titulu vydaného v jeho prospech v predchádzajúcom konaní, v zásade vychádza z toho, že doteraz vykonané dokazovanie v podstate preukázalo pravdivosť jeho skutkových tvrdení, a ak ich aj nepreukázalo, tak aspoň ustálilo iný skutkový stav, z ktorých však jeho uplatnený nárok vyplynul rovnako ako z ním tvrdeného skutkového stavu. Ak exekučný súd pri rozhodovaní podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku vykonáva iné dôkazy než tie, ktoré sú výslovne uvedené v citovanom ustanovení, ako aj v prípadoch, keď na ťarchu oprávneného reviduje skutkový stav, na ktorom je založený

exekučný titul, je povinný dať oprávnenému možnosť sa k takto vykonaným dôkazom a takto novo vytvorenej procesnej situácii vyjadriť. V ďalšom ústavný súd konštatoval, že Občiansky zákonník v znení aplikovateľnom v prerokúvanej veci (na rozdiel od úpravy účinnej od 1. januára 2008) žiadny z predpokladov neprijateľnosti zmluvnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve neprezumoval. Preto musela byť neprijateľnosť podmienky pred súdom pozitívne dokázaná a na tom nič nemení ani prípad, keď súd takýto dôkaz vykonáva z úradnej moci (ex offa). Ani ustanovenie § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka účinné od 1. januára 2008, podľa ktorého sa prezumuje, že podmienka nebola dohodnutá individuálne, však nič nemení na aktuálnosti už uvedených záverov, keďže v takomto prípade je práve možnosť oprávneného vyjadriť sa k doteraz vykonaným dôkazom, ktoré podľa exekučného súdu ukazujú na neprijateľnosť zmluvnej podmienky, nevyhnutným predpokladom na označenie dôkazných prostriedkov na prípadný dôkaz opaku domnienky individuálneho nedojednania zmluvnej podmienky. Ústavný súd uzavrel, že exekučný súd pri rozhodovaní o vydaní poverenia podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku neobmedzili svoje skúmanie len na obsah exekučného titulu, návrhu na vykonanie exekúcie a žiadosti o vydanie poverenia, ale nad rámec toho preskúmali aj obsah poistnej zmluvy s pripojenými všeobecnými poistnými podmienkami a na ten účel nimi vykonali listinný dôkaz. Z takto vykonaného listinného dôkazu dospeli súdy k (odchylnému) skutkovému stavu, na ktorom založili svoj právny záver o právnej povahe rozhodcovskej doložky ako neprijateľnej podmienky a v dôsledku toho o jej neplatnosti. Týmto postupom v podstate znemožnili oprávnenej uplatniť svoje právo priznané exekučným titulom. Za týchto okolností bolo povinnosťou exekučného súdu dať oprávnenej priestor, aby sa zoznámila s dôkazmi, ktoré boli vykonané, a skutkovými zisteniami, ktoré z nich boli vyvedené, a vyjadrila sa k nim. Uvedený priestor nevyhnutne nevyžaduje konanie pojednávania, vyžaduje však písomné alebo ústne vypočutie oprávnenej k uvedeným otázkam. Len týmto postupom dôjde ku skutočnému naplneniu práva oprávnenej na prerokovanie „v jej prítomnosti“ a na „vyjadrenie sa k vykonaným dôkazom“. Nesprávnym postupom súdu, ktorý znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, zakladá procesnú vadu konania v zmysle 237 písm. f/ O.s.p.

4. Ústavný súd v uznesení z 26. septembra 2013 sp. z III. ÚS 455/2013, odmietajúc sťažnosť oprávnenej proti uzneseniu najvyššieho súdu z 26. februára 2013 sp. zn. 4 Cdo 246/2012 poukázal na to, že nálezom síce rozhodol v prospech oprávnenej a tiež prijal aj iné jej sťažnosti na ďalšie konanie, ale táto skutočnosť nemôže mať na „preskúmanú vec

účinky záväzného aplikačného pravidla“, ak navyše v konaní vedenom pod sp. zn. III. ÚS 595/2012 a pod sp. zn. III. ÚS 264/2012 boli sťažnosti oprávnenej ešte predtým odmietnuté ako zjavne neopodstatnené a s týmito dôvodmi sa III. senát ústavného súdu plne stotožňuje.

Obdobne sa ústavný súd, odmietajúc sťažnosť oprávnenej proti uzneseniu najvyššieho súdu 31. januára 2013 sp. zn. 2 Cdo 311/2012, vyjadril v uznesení z 10. septembra 2013 sp. zn. III. ÚS 433/2013, resp. 2. októbra 2013 sp. zn. III. ÚS 480/2013 v súvislosti s odmietnutím sťažnosti oprávnenej podanej proti uzneseniu najvyššieho súdu z 12. júna 2013 sp. zn. 2 Cdo 360/2012.

5. V uznesení z 13. novembra 2013 sp. zn. I. ÚS 675/2013, ktorým bola ako zjavne neopodstatnená odmietnutá ústavná sťažnosť tej istej oprávnenej v skutkovo a právne obdobnej veci smerujúca proti uzneseniu najvyššieho súdu z 12. augusta 2013 sp. zn. 1 Cdo 148/2012, ústavný súd konštatoval, že odvolaciemu súdu (ktorý potvrdil uznesenie prvostupňového súdu o zamietnutí žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie na základe rozhodcovského rozsudku ako exekučného titulu) boli vytykané nesprávne skutkové a právne závery učinené v rozpore so zákonnými podmienkami, v rozpore s právom oprávnenej byť oboznámená s vykonanými dôkazmi a vyjadriť sa k nim a zároveň nedostatočné odôvodnenie napadnutého uznesenia a nevysporiadanie sa s jej odvolacími dôvodmi, ako aj to, že sa nestotožnil s názorom o prípustnosti dovolania oprávnenej podľa § 237 písm. f/ O.s.p. Ústavný súd v nadväznosti na to zdôraznil, že závery najvyššieho súdu, ku ktorým dospel pri posudzovaní prípustnosti dovolania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. v plnom rozsahu obstoja aj vo vzťahu k posúdeniu možnosti porušenia označených základných a iných práv oprávnenej. Osvojenie si záverov najvyššieho súdu ústavným súdom vylučuje možnosť porušenia označených základných a iných práv oprávnenej uznesením najvyššieho súdu, ktorý sa podľa ústavného súdu dostatočne a ústavne konformne vysporiadal s danosťou dôvodov prípustnosti dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu a svoje uznesenie dostatočne a ústavne konformne odôvodnil. Pokiaľ oprávnená „in concreto“ namietala skutočnosť, že sa nemohla vyjadriť k dokazovaniu vykonanému súdom prvého stupňa v súvislosti s rozhodovaním o vydaní poverenia súdnemu exekútorovi, ústavný súd uviedol, že z pohľadu „materiálneho“ uvedenú možnosť oprávnená mala a aj ju využila v rámci ňou podaných opravných prostriedkov (odvolania a dovolania) a v rozsahu veci primeranom sa s touto jej obranou zaoberali aj vyššie súdy. Z hľadiska

princípu materiálnej pravdy reálny proces v danej veci teda zabezpečil, aby sa všeobecné súdy v rámci inštančného postupu zaoberali aj podstatnými dôvodmi uvádzanými oprávnenou, aj keď nie podľa jej predstáv. Ústavný súd označil postup odvolacieho súdu pri preskúvaní prvostupňového rozhodnutia za legitímny s ústavne korešpondujúcou mierou interpretácie na vec použitéch zákonných ustanovení a vylučujúci porušenie základného práva oprávnenej na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na verejné prerokovanie veci v jej prítomnosti podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

V predmetnom uznesení ústavný súd (obdobne ako v inej veci senát III. ústavného súdu) konštatoval, že i keď nálezom sp. zn. II. ÚS 499/2013 z 10. júla 2013 rozhodol v prospech oprávnenej a tiež prijal i ďalšie jej sťažnosti na ďalšie konanie (I. ÚS 547/2012, IV. ÚS 344/2012), táto skutočnosť nemôže mať na preskúvanú vec účinky záväzného aplikačného pravidla, ak navyše v konaniach vedených pod sp. zn. III. ÚS 595/2012, sp. zn. III. ÚS 264/2012, sp. zn. II. ÚS 160/2013 a sp. zn. I. ÚS 332/2012 boli sťažnosti oprávnenej ešte predtým odmietnuté ako zjavne neopodstatnené a s ktorých odôvodnením sa I. senát plne stotožňuje. Ústavný súd uzavrel, že z týchto dôvodov sťažnosť oprávnenej odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

6. Najvyšší súd už vo viacerých skutkovo a právne obdobných veciach (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu uvedené v závere bodu 1.) vyslovil právny názor, že Exekučný poriadok umožňuje súdu skúmať prijateľnosť či neprijateľnosť rozhodcovskej doložky. Súdna prax je jednotná v názore, že už v štádiu posudzovania splnenia zákonných predpokladov pre poverenie súdneho exekútora na vykonanie exekúcie sa exekučný súd okrem iného zaoberá tým, či k návrhu na vykonanie exekúcie bol pripojený exekučný titul, lebo rozhodnutie, ktoré nie je vykonateľný exekučný titul, nie je spôsobilé byť podkladom pre nútený výkon rozhodnutia (exekúciu). Exekučný súd je preto už v štádiu tohto posudzovania povinný ex offo skúmať, či rozhodnutie uvedené v návrhu na vykonanie exekúcie bolo vydané orgánom s právomocou na jeho vydanie a či rozhodnutie (iný titul) je z hľadísk zakotvených v príslušných právnych predpisov vykonateľné tak po stránke formálnej, ako aj materiálnej. V rámci tohto skúmania nie je exekučný súd oprávnený posudzovať vecnú správnosť (skutkové a právne závery) rozsudku všeobecného súdu, ani rozsudku rozhodcovského súdu. Exekučný súd nedisponuje právomocou rušiť či meniť rozhodnutie, ktoré je exekučným titulom; nemôže naprávať chyby a nedostatky exekučného

titulu (porovnaj tiež R 47/2012). Ak ale oprávnený v návrhu na vykonanie exekúcie označí za exekučný titul rozsudok, je exekučný súd – tak v prípade rozsudku všeobecného súdu, ako aj v prípade rozsudku rozhodcovského súdu – povinný skúmať, či ide o rozsudok vykonateľný (§ 39 ods. 2 a § 41 Exekučného poriadku); v rámci toho exekučný súd skúma, či rozsudok vydal orgán s právomocou vydať takýto rozsudok.

Pri skúmaní, či rozhodnutie rozhodcovského súdu uvedené v návrhu na vykonanie exekúcie je vykonateľné, je exekučný súd oprávnený riešiť otázku, či rozhodcovské konanie prebehlo na základe uzavretej rozhodcovskej zmluvy. Pokiaľ v určitej veci nedošlo k uzavretiu (platnej) rozhodcovskej zmluvy, nemohol spor prejednať rozhodcovský súd a v takom prípade ani nemohol vydať rozhodcovský rozsudok (porovnaj tiež R 46/2012).

Je preto plne opodstatnený a zákonom podložený postup exekučného súdu, ktorý po podaní žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie skúma, či bola (platne) uzavretá rozhodcovská zmluva. Uvedený postup exekučného súdu nie je posudzovaním vecnej správnosti rozsudku rozhodcovského súdu a nesmeruje k „zrušeniu“ tohto rozhodnutia; exekučný súd si ani neosvojuje postavenie odvolacieho súdu. Exekučný súd iba skúmal, či oprávnenou predložený rozhodcovský rozsudok je vykonateľný exekučný titul, medziiným či ho vydal rozhodcovský súd s právomocou prejednať daný spor; pri riešení tejto otázky nebol exekučný súd viazaný tým, ako ju vyriešil rozhodcovský súd (R 46/2012). Aj v rámci exekučného konania je teda všeobecný (exekučný) súd oprávnený skúmať rozhodnutie označené v exekučnom konaní ako exekučný titul z hľadiska, či nejde o rozhodnutie ničotné, ktoré nevyvoláva žiadne právne účinky (viď IV. ÚS 78/2011).

V preskúmvanej veci oprávnená k návrhu na vykonanie exekúcie doručenému súdnemu exekútorovi pripojila označený rozhodcovský rozsudok odkazujúci na rozhodcovskú doložku obsiahnutú v poisťnej zmluve. Vzhľadom na uzavretú rozhodcovskú doložku postupovali sudy nižších stupňov správne, pokiaľ pristúpili k skúmaniu, či nejde o neprijateľnú podmienku obsiahnutou spotrebiteľskej zmluve. Obsah spisu opodstatňuje ich záver, že v danom prípade uzavretú rozhodcovskú doložku – z dôvodov uvedených už súdmi nižších stupňov – je potrebné považovať za neplatnú.

Keďže neplatný právny úkon (v danom prípade rozhodcovská doložka) nevyvoláva zamýšľané právne účinky, bolo potrebné v exekučnom konaní vychádzať z toho, že

oprávnená a povinná sa platne nedohodli na tom, že ich vzájomné spory budú riešené v rozhodcovskom konaní. Rozhodcovskou doložkou, ktorá má znaky neprijateľnej zmluvnej podmienky, nemohla byť založená právomoc rozhodcovského súdu vydať označený rozhodcovský rozsudok, ktorý vzhľadom na to súdy nižších stupňov správne považovali za nevykonateľný exekučný titul (§ 41 až 46 Exekučného poriadku).

Z týchto dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že v preskúmvanej veci nešlo o prípad zamietnutia žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie v procesnej situácii, v ktorej pre toto zamietnutie neboli splnené zákonné predpoklady.

Pokiaľ súd prvého stupňa predmetnú žiadosť zamietol a odvolací súd jeho rozhodnutie potvrdil, nemal ich postup za následok odňatie možnosti oprávnenej pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

7. Z dôvodov vyššie uvedených zotrúva dovolací súd aj v preskúmvanej veci na právnych záveroch zodpovedajúcich jeho doterajšiemu jednotnému postupu v skutkovo a právne obdobných veciach.

8. Pokiaľ sa v dovolaní namieta existencia tzv. inej procesnej vady (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), dovolací súd uvádza, že namietaná vada nezakladá prípustnosť dovolania.

Oprávnená zastáva názor, že súdy nižších stupňov nemali pre svoje rozhodnutia dostatok úplných a správnych skutkových podkladov. Najvyšší súd k tejto námietke uvádza, že v prípade neúplnosti skutkových zistení alebo nesprávnosti skutkových záverov nejde o nedostatok, ktorý by bol v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považovaný za dôvod zakladajúci procesnú vadu konania v zmysle § 237 f/ O.s.p. (viď viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 248/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011 a 7 Cdo 38/2012).

9. K námietke oprávnenej, že dovolaním napadnuté rozhodnutie je nepreskúmateľné, dovolací súd uvádza, že judikatúrou najvyššieho súdu je nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu nižšieho stupňa považovaná za tzv. inú procesnú vadu konania (viď R 111/1998), ktorá ale sama o sebe prípustnosť dovolania nezakladá, lebo nie je vadou uvedenou v § 237 O.s.p. Právna kvalifikácia nepreskúmateľnosti (iba) ako dôvodu zakladajúceho tzv. inú vadu

konania vyplýva z viacerých rozhodnutí najvyššieho súdu (viď napríklad rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 140/2009, 1 Cdo 181/2010, 2 MCdo 18/2008, 2 Cdo 83/2010, 3 Cdo 249/2008, 3 Cdo 165/2011, 3 Cdo 84/2012, 4 Cdo 310/2009, 5 Cdo 216/2010, 7 Cdo 52/2011 a 7 Cdo 109/2011).

Dovolaací súd osobitne poukazuje na to, že (aj) ústavný súd v náleze z 30. januára 2013 sp. zn. III. ÚS 551/2012 (posudzujúc ústavnosť uznesenia najvyššieho súdu zo 7. augusta 2012 sp. zn. 3 Cdo 135/2012) uviedol, že „sa väčšinovým názorom svojich senátov priklonil k tej judikatúre najvyššieho súdu, ktorá prijala záver, že nedostatok riadneho odôvodnenia rozsudku nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., ale len tzv. inú vadu konania podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.“.

10. Dovolateľka napokon tvrdí, že napadnuté uznesenie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Právne posúdenie je činnosť súdu, pri ktorej na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Právnym posúdením vecí sa nezakladá procesná vada konania v zmysle § 237 O.s.p. (iba výskyt ktorej v konaní na súdoch nižších stupňov by v danej veci mohol založiť prípustnosť dovolania oprávnenej). Nesprávne právne posúdenie vecí je relevantný dovolací dôvod, ktorým možno úspešne odôvodniť (iba) procesne prípustné dovolanie (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), samo nesprávne právne posúdenie vecí súdmi nižších stupňov ale prípustnosť dovolania nezakladá (viď R 54/2012 a tiež niektoré ďalšie rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, napríklad vo veciach sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011 a sp. zn. 6 Cdo 41/2011).

11. Vzhľadom na to, že v dovolacom konaní sa nepotvrdila existencia procesnej vady konania tvrdenej dovolateľkou (§ 237 písm. f/ O.s.p.), nevyšli najavo ani iné procesné vady konania vymenované v § 237 O.s.p. a prípustnosť podaného dovolania nevyplýva z ustanovenia § 239 O.s.p., najvyšší súd odmietol dovolanie oprávnenej podľa § 243b

ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

V dovolacom konaní úspešnej povinnej vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti oprávnenej, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd nepriznal povinnej náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, lebo nepodala návrh na jej priznanie (§ 151 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 4. februára 2014

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková